

עיון הנ"ך

גליון היו"ל לחינוך תקנת אדמו"ר שליט"א ללימוד עשרת פסוקי נ"ך

פתח הנ"ך

דבר המערכת

שליחותם? הלא אם הקב"ה אומר צריכים לקבל באמונה ש"עלה נעלה" וכמו שבסוף נדרש מעם ישראל, אזי אם כן מהי מטרת השליחות?

אנו מגיעים אל ההפטרה, והתמיהה מתעצמת. סוף סוף חלפו ארבעים שנות נדודים, והנה עם ישראל בא להיכנס אלא הארץ המובטחת, אך הנה שוב יהושע בן נון שולח מרגלים, והשאלה מדוע?

נעבור כעת אל הפסוקים הנלמדים כעת ביחזקאל. הנה שם אנו למדים על ענייני הבית השלישי, מידותיו וצורותיו, והדברים שיעשו בו וכו', ולכאורה קשה, בשלמא כל הנבואות המדברות על הטובות שיבואו בזמן הגאולה, יש להם מטרה פשוטה, לעודד את לב העם גם בעת הגלות המרה. אך נבואתו של יחזקאל מתמקדת בנושאים טכניים, בדיוק כמה

אמות תהיה לשכה פלונית, והיכן יעמדו אילי השער בשער הדרומי של העזרה ואיזה קרבן יקריבו ביום חנוכת המזבח וכו' וכו', והשאלה מדוע כל זה נפקא מינה לכל שנות הגלות? והלא לפני הגאולה תחזור הנבואה כמו שכתב הרמב"ם, ויעמוד אז נביא ויאמר בדיוק איך לבנות, כמו שבבית שני נעמדו חגי זכריה ומלאכי ונתנו הוראות, ומדוע הייתה נצרכת נבואת יחזקאל המוקדמת באלפיים חמש מאות שנה, ושכל יהודי יתחייב ללומדה? וזה עוד לפני הנושא שבית שלישי ירד מהשמים... התשובה לכל השאלות כולם טמונה בדברי קדשו של רבינו המאור עינים זיע"א בפרשת צו, וזלה"ק: "וזהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל, דהיינו על הים היה קטרוג אלו ואלו היו ע"ז, וא"כ קשה באמת איך נגאלו, אך במצרים עשו ישראל

זה היה ממש כעת, עת רעוא דרעוין, התועודות נעילת החג, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א דיבר על החסדים שעשה עמנו אלקינו תמיד, ובפרט בעת הנגיף האחרון שהגיע נגיף המדביק מאוד, ולא נמצא לו לא תרופה ולא חיסון, וכל הרופאים והמומחים הרימו ידיהם, והיו כאלו שהפחידו ואמרו שהולך להיות עשרות אלפי מתים, והנה לפנינו המחלה נעלמת והולכת והדבקה יורדת ללא כל הסבר נראה לעין, משכך דיבר בקדשו רבינו שליט"א שברצונו לתקן תקנה, שאנשי שלומינו יעסקו באמירת פרק "מזמור לתודה", ללמד את הילדים בעל פה, ולעסוק בו המבוגרים בלימודו ובעיון בדבריו, יחד עם שירה וניגון בדבריו.

רק יצאה שבת, וכבר החלו השמועות להתרוצץ על הדבקה המונית שהייתה בחג ובשבת קודש, לאט לאט עלו מספר החולים מיום ליום.

וכאן הבן שואל, האם זהו הזמן להודות? כשהמחלה עדיין כאן מאיימת ומפחידה? האם אין בזה משום דובר שקרים?

לצורך כך קיימנו את עצת כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שבכל עת שיש שאלה אפשר להתבונן בדברים הנלמדים באותה החקופה בלימודים הקבועים, ולמצוא תשובה.

אנו מתחילים בפרשת השבוע, הקב"ה מצווה את משה רבינו ע"ה לשלוח אנשים לתור את הארץ, משה רבינו בוחר את האנשים החשובים ביותר "ראשי בני ישראל המה", והוא נותן להם הוראות קפדניות כיצד לתור את הארץ ומה לבדוק, סוף הסיפור ידוע, המרגלים הוציאו את דיבת הארץ רעה וקבעו בכייה לדורות. השאלה המזדקקת היא, מדוע אם כן נשלחו המרגלים ומה הייתה מטרת

אמרת הנ"ך

מאמר מגדולי ישראל בעניני לימוד הנ"ך

לימוד ענייני הבית השלישי נחשב כבנייתו!

בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית (יחזקאל מג) אמר יחזקאל לפני הקב"ה רבש"ע עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית וכתוב אותו לעיניהם וישמרו את כל צורותיו ואת כל חוקותיו וכי יכולין הן לעשות הניח להם עד שיעלו מן הגולה ואח"כ אני הולך ואומר להם א"ל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל א"ל הקב"ה גדול קרייתה בתורה כבנינה לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה ובשכר קרייתה שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית.

(תנחומא צו יד)

המאור עינים הנ"ל, אלא שבעוונותינו הרבים הסיפור הסתיים אחרת, העם כלל לא הודה לה' על החסדים אלא נרגן ובכה ולכן הייתה בכייה לדורות, וכאשר הגיע הזמן, שוב שלח יהושע מרגלים על מנת שהפעם יעשו הכל כראוי.

כן נתן הקב"ה מתנה לעם ישראל, והראה ליחזקאל את הבית השלישי לכל פרטיו וענייניו, ולא שגילה רק לו חז זה אלא קיבל זאת על מנת לכתוב את הנבואה לדורות, שכל יהודי באשר הוא יוכל לראות ולצייר מול עיניו את הבית השלישי בצורתו המדוייקת תוך כניסה לפרטים, ועי"ז יוכלו להודות לקב"ה כראוי ובכך לקרב את הגאולה. הוא הדבר גם לגבי תקנת "מזמור לתודה" שם נאמר "בואו שעריו בתודה" כלומר אל תחכו שיגיע הנס אליכם על מנת להודות עליו, אלא "בואו שעריו" תשכימו לפתחו "בתודה" ובהודאה וכך תמשו על עצמכם חסדים ושועות, ודווקא על ידי כך שאנו מודים על ביטול המחלה, נזכה שתתבטל במהרה, והשי"ת יעזור שנזכה לראות בעיננו במהרה את כל הבית שראה יחזקאל במהרה בימינו אמן.

כל הסדר בלילה כהויה כצורתה כמו שאנו עושים, והיו מספרים ביציאת מצרים שהיו מאמינים שבודאי יהיו יוצאים, ובאותן החסדים שהמשיכו נגאלו, ובניסן עתידין ליגאל דיש גלות כללי ויש גלות פרטי דהיינו היסורים שיש לכל אחד מישראל, ובאותן החסדים שממשיכין בניסן עתידין ליגאל".

ביאור דבריו הקדושים שעם ישראל במצרים האמינו כבר בגאולה והתייחסו אליה כאילו היא כבר הייתה, ומשכך הם כבר ישבו בסדר וסיפרו את סיפור יציאת מצרים כאילו הוא כבר היה, וזה עצמו משך עליהם חסדים וזכו לגאולה למרות שלא היו ראויים, ומסיים המאור עינים שכך יהיה גם בגאולה העתידה.

על פי דברים אלו כל העניינים ששאלנו מאירים ומזהירים, על מנת שעם ישראל יוכל לעלות לארץ ישראל היו צריכים להמשיך על עצמם חסדים מקדושת ארץ ישראל, לפיכך שלח משה את המרגלים לארץ על מנת שידעו בדיוק כיצד היא נראית ואת מוצאותיה ומבואותיה, וכך יוכלו עם ישראל להודות לה' כראוי על מתנת ארץ ישראל, ועל ידי זה להמשיך על עצמם חסדים ולזכות לעלות וכדברי

תמיהות הנ"ך

שאלות ועיונים בפסוקים הנלמדים

צ"ע, שמדברי רש"י כאן מבואר שבני ישראל יבנו את הבית השלישי העתיד, ואילו רש"י בסוכה (מא. ד"ה אי נמי) כותב "אבל מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים שנאמר (שמות טו) מקדש ה' כוננו ידיך". וצ"ע.

ד. "את הנשיא נשיא הוא ישב בו לאכל לחם לפני ה'" (מ"ד, ג).

ובמצודות "את הנשיא, הוא מלך המשיח". (וכן הוא ברד"ק) ויל"ע, דהרי מלך המשיח איננו כהן, וא"כ האיד מותר לו להכנס לשם? (שהרי המצודות ביאר לעיל בפסוק א' שמדברים כאן על הפשט הדרומי של ההיכל, שאסורה הכניסה לשם לזרים).

ה. "את הנשיא נשיא הוא ישב בו לאכל לחם לפני ה'" (מ"ד, ג).

וברש"י (בסוף הפסוק) "מצאתי את הנשיא. כהן גדול". יל"ע דא"כ האיד ישב שם, והא אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד (יומא כה.)?

א. "הייתה עלי יד ה' ויבא אותי שמה" (מ', א).

וברש"י י"ד ה'. חזק תקפו, להוליכני על כרכי".

יש קצת לעיין, למה היה נצרך להוליכו על כורחו, ומדוע לא הלך מרצונו, מאחר שהראהו שם מראות נחמה של הבית השלישי שיבנה במהרה בימינו?

ב. "ויאמר אלי זה קדש הקדשים" (מ"א, ד).

יש קצת לעיין, מדוע בכל המקומות שהראו קודם לכן לא אמרו לו מהו, רק אמרו זאת יחזקאל בעצמו, ורק כאן אמרו לו ש'זה קדש הקדשים'.

וכמו"כ יש גם לעיין לקמן (כב) "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'".

ג. "וישמרו את כל צורתו ואת כל חקתיו ועשו אותם" (מ"ג, י"א).

וברש"י "וישמרו. ילמדו עניני המדות מפיך שידעו לעשותם לעת קץ".

תמיהות הנ"ך - המשך -

שאלות ועיונים בפסוקים הנלמדים

הצמר, כי הצמר מזיע הגוף ומזיע את הבשר".
אין מובן כוונת רש"י, שהרי כן היו בבגדי הכהנים צמר (באבנט ובמעיל) ומהי הכוונה שאסרה להם התורה מלבוש צמר?

ט. "בבואם אל החצר הפנימית" (מ"ד, כ"א).
וברש"י "אל ההיכל".

צ"ע, שהרי לעיל (פסוק י"ז) פירש ש'החצר הפנימית' הוא קדש הקדשים. ואיך כאן שינה שהכוונה להיכל?

י. "ויביאני במבוא אשר על כתף השער אל הלשכות הקדש אל הכהנים הפנות צפונה והנה שם מקום ברכתים ימה: ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את האשם ואת החטאת אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה לקדש את העם" (מ"ו, י"ט-כ).
עיין בפירש"י.

וצ"ע, דלפי המתבאר מדברי רש"י לעיל (מב. ד) היתה הכניסה למבוא זה מהחצר החיצונה ולא מהפנימית (ראה שם בפירוש התוי"ט בספרו צורת הבית), ורש"י שם מחשב שהכניסה היחידה שהיה לאויר עשרים זה היה רק ממבוא זה, וא"כ צ"ע האיך היה שייך להביא לשם את הקדשים ללא להוציאם לחצר החיצונה שלא יפסלו ביוצא?

א. "והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי" (מ"ד, ט"ו).

וברש"י "בני צדוק, לפי שהיה כהן גדול ששמש ראשון במקדש בימי שלמה, נקראו על שמו".

יל"ע מדוע חזר שוב רש"י על דבריו אחרי שכבר כתב זאת לעיל (מ"ג, י"ט).

וגם יל"ע, מדוע בפעם הראשונה שמוזכר 'בני צדוק' (מ', מ"ו) לא ביאר רש"י מאום, ורק אח"כ ביארנו. (הרה"ח חיים דוד משי זהב)

א. "והיה בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה" (מ"ד, י"ז).

וברש"י "אל שערי החצר הפנימית. לפני ולפנים, ביום הכפורים".

ויל"ע לדברי רש"י א. מדוע נקרא קודש הקדשים חצר, והרי הוא בית. ב. מדוע כתוב בלשון רבים [בבואם, ילבשו, ולא יעלה עליהם צמר בשרתם] והרי רק הכה"ג נכנס לבדו. ג. מדוע נקרא 'שערי' בלשון רבים, והרי רק פתח אחד היה לקה"ק. (וראה ברד"ק ובמצודות שהרגישו בזה), ויל"ע.

ח. "לא יחגרו ביזע" (מ"ד, י"ח).

וברש"י "לשון אחר, אסרה התורה לכהנים מלבושי

תגובות הנ"ך

משוב לשאלות שהתקבלו במערכת

ראה ברש"י בפסוק י' שכותב 'ועכשיו חזרו בהם' (וראה גם ברד"ק בביאורו כאן ובהמשך), דהיינו שאכן לעתיד לא יהיו עדיין ערלי לב, כיון שישובו בתשובה, רק מחמת שהיו בעבר בגלוי ערלי לב, כעונש על זה יאבדו את כהונתם ויחשבו כזרים, אבל אכן אז כבר יהיו יהודים כשרים כמו כולם.

ובדבר מה ששאלתם בטעם שרק הלויים יתקבלו בתשובה (מ"ד, ט"ו).

לא כתוב בפסוק שרק הלויים יתקבלו ולא האחרים. אלא כתוב שלא כבית הראשון שנחרב יהיה הבית העתידי, שבבית הראשון נתנו ללויים (משבט לוי, דהיינו כהנים) שהיו ערלי לב וערלי בשר, והם פסלו העבודה, אולם בבית העתידי לא יתנו להם לעבוד, כי אם רק להיות שומרים ושוערים (ראה ברש"י ובשאר המפרשים). ורק הלויים שייך שיקבלו עונש זה שלא יוכלו יותר לעבוד ויאבדו את מעלת כהונתם ויהיו כמו זר ככל ישראל.

אל כבוד הרה"ח שמעון באומן הי"ו

בדבר אשר שאלתם בטעם שנבחרו רק בני צדוק לעבוד בבית המקדש השלישי (מ"ג, י"ט). וראה שמוזכר עוד לעיל מ', מ"ו, ולקמן מ"ד, ט"ו).

אכן נחלקו בזה המפרשים, רש"י (כאן, ולקמן) והרד"ק (לעיל) והאברבנאל כתבו שאין הכוונה בדווקא לבני צדוק לאפוקי שאר הכהנים שלא עבדו, אלא כל הכהנים יעבדו, רק כולם נקראו על שמו (בני צדוק) אף שאינם בניו משום שהיה הכה"ג הראשון.

אולם המצודות והמלבי"ם סברי, שאכן רק בני צדוק יעבדו ולא האחרים, משום מה שמבואר להלן שרק אותם שלא טעו אחר האלילים רק הם יעבדו בביהמ"ק, ורק בני צדוק הם אלו שלא טעו וע"כ רק הם ישרתו בבית ה'.

ובדבר מה ששאלתם האיך יהיה לעתיד ערלי לב (מ"ד, ט"ו), והרי ימלא אז הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים וכולם ישובו בתשובה.

אגרות הנ"ך

מכתבים מקוראים שנתקבלו במערכת

לכבוד אגרות הנ"ך השלום והברכה

וְאִינוּ נִמְצָא בְּתִרְגוּם שְׁלֵנוּ, וְרָאָה עוֹד בְּמִדְרַשׁ שְׁמוּאֵל עַל אֲבוֹת פ"ב מ"ו: וְבִידֵי מֹשֶׁה ב"ר יג. ז: וּבַעֲץ יוֹסֵף קה"ר ה. ז: וּבַקְהֵלֶת יַעֲקֹב - לְשׁוֹן תּוֹרָה, אוֹת קמ).

בְּרִצּוֹנִי לְפָרְסָם מֵרָאָה מְקוֹם וּתִיקוֹן טַעוֹת בְּסֵפֶר 'קֵהֶלֶת דוד' לְזַקְנֵי הָאֲדָמוֹ"ר ר' דוד מֵטַאֲלָנָא זְצוֹק"ל.

מראה מקום ותיקון טעות בספר הקדוש 'קהלת דוד'

תיקון טעות ברד"ק

"וְכַל דְּבַרֵינוּ אֱלֹה נִרְמְזִים בְּפִסְוֻקִים אֱלוּ הַבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע, ע"ד מֵאֲמָרָם ז"ל מֵאֲרָצוֹ יֵצֵא מֵאֲרִיִּיתָא יֵצֵא". (קהלת דוד ויצא ד"ה וישא יעקב)

וְהַעֲבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סְבִיב סְבִיב (יחזקאל לו, ב) וְמָה שְׁפִירֵשׁ"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה סְבִיב סְבִיב לְבַקְעָה וְלֹא הִכְנִיסוּ לְתוֹכָהּ כִּדֵי שֶׁלֹּא יִטְמָא לְפִי שֶׁהִיָּה כֹהֵן, אִם כֵּן אֵיךְ צוּהוּ לְהַעֲבִיר הַתַּעֲרַר עַל רֵאשׁוֹ וְעַל זְקֵנֵנוּ, וְכֵן תִּרְגַּם יוֹנָתָן עַל הַכְּהֻנִּים וּפְאֵת זְקֵנָם לֹא יִגְלַחוּ, וְעוֹד הִרִי אִמֹר וַיִּנְיַחֲנִי בְּתוֹךְ הַבְּקַעָה, אֲלֵא הַכֹּל הִיָּה בְּמִרְאָה הַנְּבוּאָה וְלֹא הָיוּ דְבָרִים מִמֶּשׁ. (רד"ק)

צ"ל: מֵאֲרָצוֹ יֵצֵא, וְהוּא פְּסוּק בִּיחְזֻקָאֵל (יחזקאל לו, ב), וְכִמוֹ שֶׁמֵּבִיאוּ רַבֵינוּ זְצוֹק"ל לְקַמְּן בְּפִרְשֵׁתָא כִּי תְבוּא "אֲשֶׁר תְּבִיא מֵאֲרָצְךָ רֹמְזוֹ לְד"ת ע"ד דֵּאִיתָא מֵאֲרָצוֹ יֵצֵא מֵאֲרִיִּיתָא נְפִיק".

מֵה שֶׁכָּתַב הַרְד"ק: וְכֵן תִּרְגַּם יוֹנָתָן עַל הַכְּהֻנִּים לְכֹאֲרָה אֵין לוֹ מוֹבֵן. וּמִצָּאֵתִי בְּרִד"ק דְּפּוֹס שׁוֹנְצִינֵנוּ מִשְׁנַת רַמ"ו [הַמְצוּב"ב]: וְכַת"י עַל הַכְּהֻנִּים, וְלִכְאֹרָה הַכּוֹנֵנָה וְכַת"י דֵּהֵינֵנוּ וְכַתִּיב עַל הַכְּהֻנִּים וּפְאֵת זְקֵנָם לֹא יִגְלַחוּ, וּבְדְפּוֹסִים אַח"כּ פִּתְחוּ הָרֵאשִׁי תִּיבּוֹת בְּאוֹפֵן תְּמוּהָ - וְכֵן תִּרְגַּם יוֹנָתָן.

וּמְקוֹר מֵאֲמָרָם ז"ל הַנ"ל הוּא בְּרַבֵינוּ בַּחֲיִי (בְּרֵאשִׁית מֵט, טו) בְּשֵׁם תִּרְגוּם יוֹנָתָן. וְזֶה לְשׁוֹנֵנוּ: 'וְאֵת הָאֲרָץ' מִלְשׁוֹן וּמֵאֲרָצוֹ יֵצֵא שְׂתִרְגוּמוֹ וּמֵאֲרִיִּיתָהּ.

יצחק אייזיק וינברג

בברכת הנביאים

וְכֵן כָּתַב רַבֵינוּ בַּחֲיִי בְּפִירוּשׁוֹ עַל אֲבוֹת (פ"ב מ"ו) וְכֵן 'הָאֲרָץ' מִלְשׁוֹן וּמֵאֲרָצוֹ יֵצֵא שְׂתִרְגַּם יוֹנָתָן מֵאֲרִיִּיתָהּ נְפִיקוּ.

"וכל צורתיו ואת כל חקתיו וכל צורתיו וכל תורתיו הודע אותם"

(מג, יא.)

וְיֻכַּל לְהִיָּוֵת כִּי 'כָּל צוּרְתֵי' בְּתִרְאָה שְׁכַתוּב בְּפִירוּשׁ רִש"י שֶׁלֹּא פִרְשׁ, שִׁיְהִיָּה עֵינֵינוּ הַצּוּרָה הַמוֹחַשֶׁת רֹצָה לֹמַר לַעֲשׂוֹת תְּמוּנָה בְּמִדּוֹתָיו כִּי הוּא מְבוּא לְקִלּוֹת הַהִבְנָה. גַּם מִדְּבַרֵי הַר"ר יִצְחָק אֲבֵרְבָנָאֵל ז"ל נִרְאָה שֶׁהַצִּיּוּן הִיָּה אֵל הַנְּבִיאִי לַעֲשׂוֹת צוּרָה מוֹחַשֶׁת. (סֵפֶר צוּרָת הַבַּיִת מִכְּבֵּל הַתּוֹ"ט)

"וישמר את כל צורתו ואת כל חקתיו ועשו אותם"

(מג, יא.)

לְמַדְנָה עוֹד (מִדְּבַרֵי הַרְד"ק פְּסוּק י) כִּי הַבְּטִיחַ ה' בְּרוּךְ הוּא שֶׁעַל יְדֵי הַבְּנַת תְּמוּנַת צוּרַת הַבַּיִת יִזְכּוּ לְתַחֲהָ לַעֲתִיד. וְכֵן כָּתַב בְּפִירוּשׁוֹ לְיוֹעֲשׂוֹ אוֹתָם' שֶׁהוּא רֵאִיָּה גְדוֹלָה לְתַחֲתֵת הַמִּתִּים, וְהֵנָּה הַבְּטִיחָה זֶה לֹא בְּלִבְד לְדוֹרוֹ שֶׁל יִחְזַקָאֵל נֹאמַר כִּי לְמָה אֲנַחְנוּ הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, אֲךָ הִיא הַבְּטִיחָה כְּלִלִית אֵל כָּל שׁוֹמֵר וּמוֹדֵד הַצּוּרָה כִּנְזַכֵּר שִׁזְכָּה לְתַחֲהָ לַעֲשׂוֹתָה לַעֲתִיד.

לוח הנ"ך

יחזקאל-הושע

שבת כ"א פרשת שלח	ראשון כ"ב	שני כ"ג	שלישי כ"ד	רביעי כ"ה	חמישי כ"ו	שישי כ"ז
פ' מ"ה ח' י"ז	פ' מ"ח י"ח-כ"ז	פ' מ"ח י"ח-כ"ז	פ' א' ב' ג' ג'	פ' ב' ד' י"ג	פ' ב' י"ד-כ"ג	פ' ב' ד' כ"ד-ג'
שבת כ"ח פרשת קרח	ראשון כ"ט	שני ל' א' דר"ח תמוז	שלישי א' ב' דר"ח תמוז	רביעי ב'	חמישי ג'	שישי ד'
פ' ד' ד' י"ג	פ' ד' ה' י"ד-ד'	פ' ה' ה' י"ד	פ' ה' ו' ט' ו'-ט'	פ' ו' ז' י' ח'	פ' ז' ח' ט' ב'	פ' ח' ג' י"ב

אור חדש!

בשורה חשובה לעולם התורה!

חיבורו של אחד הקדמונים שהיה ספון וטמון בכתב יד יחיד בעולם למעלה משבע מאות שנה ולא שזפתו עין הדפוס ועתה אי"ה יראה אור בקרוב!

פירוש רבינו זכאי
על הרי"ף מסכת גיטין
הפירוש מצטיין בבהירותו הנפלאה השופכת אור חדש על פני הסוגיה - עליו מופיעים הגהות מגליון כתב היד -

בואו תזכו גם אתם בזכות הגדולה של הפצת תורת הקדמונים והנציחו את זכר יקירכם

לתרומות ולהנצחות:

052-719-4284 | 7194284p@gmail.com